Naturvernforbundet
Oslo og Akershus

Til: Ullensaker kommune, postmottak@ullensaker.kommune.no
Ref: 25/9122

Søndre Sandås, 16. januar 2026

Uttalelse til: Planprogram for kommuneplanens arealdel, Ullensaker kommune, ref. 25/9122

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) viser til høring av planprogram for kommuneplanens arealdel med frist for innspill 16. januar 2026.

Om Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) er Naturvernforbundets største fylkeslag med 14 500 medlemmer.

Vårt vedtektsfestede formål er å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøer slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen. Videre skal vi arbeide for et samfunn der menneskene lever i harmoni med naturen. Dette er et samfunn hvor livsgrunnlaget og livsmangfoldet er sikret for framtidige generasjoner, og hvor naturens egenverdi legges til grunn for arbeidet med å øke menneskers respekt for og kjærlighet til liv og landskap.

Innledende merknader
Nasjonale forpliktelser gjør at kommunene ikke kan bruke arealer på samme måte som før. Gjennom naturavtalen fra Montreal har Norge forpliktet seg til å jobbe mot 23 mål som beskriver hvordan vi skal komme oss ut av naturkrisen og få mer natur innen 2030. For å stanse tap av natur må kommunen planlegge for mer effektiv arealbruk og være mer restriktiv til hvilke områder det skal tillates bygging i.

Kommunen bør derfor:
- kartlegge grå areal og areal som kan være egnede for fortetting og sørge for at disse områdene bygges ut før man legger ut nye byggeområder.
- bruke NINAs kartlegging av forringet natur (jf. s.15) til å fastsette områder i kommuneplanen som er egnede for restaurering av natur.
- bruke kartleggingen av naturtyper etter Miljødirektoratets instruks til å sikre disse mot ødeleggelse og nedbygging, med bruk av planbestemmelser.

Ivaretakelse av natur er ikke bare viktig av hensyn til naturens biologiske mangfold og dens økosystemtjenester, men også en forutsetning for å bevare gode bomiljøer for innbyggerne i kommunen. Friluftsområder, grønnstruktur, grønne traséer og nærnatur er viktig for å ivareta gode forhold for friluftsliv og fysisk aktivitet og landskapsbilde. Friluftsliv bidrar til fysisk og psykisk god helse.

Vi oppfordrer kommunen til å:
- utvikle et temakart med grønnstruktur/grønne traseer og sikre sammenhengende blågrønne strukturer i arealplanen.

- oppdatere kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder[1] og sikre områdene i arealplanen.

Natur-, klima- og miljøhensyn må inkluderes i kommunens satsingsområder
Planprogrammet beskriver på et overordnet nivå bærekraftmålene og de internasjonale og nasjonale rammene for en arealplanlegging som tar hensyn til natur- og klimakrisen. Vi merker oss at i kommunens satsningsområder med hovedmål er hensyn til miljø og naturvern ikke nevnt overhode.

Vi oppfordrer kommunen til
- å inkludere natur-, klima- og miljøhensyn som satsningsområde.

Planvask
Det er positivt at Ullensaker følger opp nye nasjonale føringer om planvask og skal gjennomføre *«en systematisk kartlegging av alle ubebygde arealer for å identifisere områder som kan tilbakeføres til LNFRformål»* (s.15).

Vi ser frem til:
- å se resultatet av den systematiske kartleggingen og hvilke vurderinger som vil bli lagt til grunn for en anbefaling om tilbakeføring til LNFRformål eller ikke, når forslag til kommuneplanens arealdel legges ut på høring.

Arealnøytralitet og arealregnskap; balanse mellom vekst og vern
I høringsforslaget står det (s.15): «*Prinsippet om arealnøytralitet kan vurderes som ett av flere verktøy, men må balanseres mot kommunens behov for fleksibilitet, lokalt selvstyre og verdiskaping.»*

Dette er i konflikt med kommunens vedtatte strategi for naturmangfold 2024-2040, hvor man kan lese følgende om arealnøytralitet:

«Ullensaker har vedtatt å utvikle kommunen etter prinsippet om arealnøytralitet. I grunn handler arealnøytralitet om netto null tap av grønne arealer gjennom å unngå nedbygging av natur så langt det er mulig, og kompensere med etablering av natur et annet sted hvis nedbygging er nødvendig. I neste kommuneplan må kommunen blant annet definere hvilken funksjon som skal kompenseres ved etablering av natur, hvem det skal gjelde for og hvordan det skal følges opp.»

Vi merker oss (s.13) at *«Den høye utbyggingstakten i Ullensaker har ført til økt press på friluftslivsområder, grønnstruktur og naturområder. Kommunens arealforvaltning skal sikre en balanse mellom vekst og vern.»*

I avsnittet «Natur, klima og klimatilpasning» (s.10) gir kommunen en god problembeskrivelse, men siste setning – «*Arbeidet skal bygge på kunnskap, teknologi og samarbeid – ikke nye begrensninger.»* – kan tolkes som at hensyn til natur ikke skal legge noen begrensinger på vekst og utvikling. Det bør her presiseres hva som menes med «nye begrensninger», eller formuleringen bør tas bort. Tidligere i avsnittet konstateres det at «*Betydelig utbyggingspress i kommunen har ført til omfattende nedbygging av natur.»* Både natur- og klimahensyn vil nettopp innebære begrensninger på hvilke arealer som bør settes av til ulike formål.

[1] Veileder: Kartlegge og verdsette friluftslivsområder, Miljødirektoratet

I lys av kommunens manglende satsingsområde for natur og miljø, og forbehold mot nye begrensninger, er det fare for at vekst vil fortsette å gå foran vern. Arealnøytralitet gir en ramme som bedre kan sikre balansen, og motvirke nedbyggingspress på friluftslivsområder, grønnstruktur og naturområder.

Vi ber om at Ullensaker kommune:

- I tråd med naturmangfold-strategien vedtar prinsipp om arealnøytralitet for en mer forpliktende naturprioritering ved rullering av kommuneplanens arealdel og i videre arealforvaltning.
- Viser et areal- og naturregnskap ved høring av forslag til ny kommuneplanens arealdel, som gir enkel oversikt over arealplanens naturpåvirkning. Oversikten bør minimum omfatte:
    - Areal av alle naturområder som i ny arealplan er regulert til utbyggingsformål, men som per i dag fremdeles er ubebygd.
    - Areal av alle naturområder som i ny arealplan er regulert til utbyggingsformål, sammenholdt med en tilsvarende beregning for gjeldende arealplan
    - Naturregnskap for alle naturområder som er regulert til utbyggingsformål i ny arealplan, jf. kunnskapsgrunnlaget i arealregnskap for Akershus, Buskerud og Østfold fylker som oppdateres i januar 2026.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Vilde Skålnes Haugsnes (sign.),
Daglig leder

Georg Reiss (sign.),
Styreleder